

INDEKS OSOBOWY

- Angelow Bozan 257
 Antonowski M. I. 11
 Arciszewski K. 349
 Arnaudow Michaił 325, 374
 Azbelew S. N. 365-366
 Azdowski M. K. 10

 Baliński K. 71
 Bandarczyk Wasilij K. 131-147
 Barag L. G. 368
 Barjaktarović Mirko 377
 Barszczewski J. 39
 Bausinger H. 95, 102
 Bąk Stanisław 177-200
 Benedicti J. B. 24
 Berwiński R. 71, 74, 79, 81
 Bessonow P. A. 24
 Biegeleisen Henryk 59, 82, 85, 245, 247
 Bielski Marcin 122
 Blomkwist J. E. 137
 Blachowski Aleksander 301-318
 Błaszczak Stanisław 399-402
 Bobrowski P. 39
 Bogatyrew Piotr Grigorjewicz 159-176,
     378
 Bohdanowicz Janusz 201-211
 Boltin I. N. 11
 Bratanić B. 379
 Brudnyj W. 301, 306, 308
 Bruk S. I. 379
 Bujak Jan 385
 Burin I. 374
 Burlásowa Sonia 360
 Burszta Józef 5-32, 37, 107, 112

 Čaplovič J. 39
 Chaburiew G. A. 143
 Chętnik Adam 390
 Child F. James 337

 Chodźko Aleksander 361
 Ciborowski Edmund 390
 Cocchiara Giuseppe 17, 334, 338, 339
 Cochín J. 380
 Czacki Tadeusz 13
 Czapłowicz Jan 16
 Czarnowska M. 25
 Czczot J. 25
 Czekanowski Jan 215, 216, 241
 Czelanowski F. W. 24
 Czerwiński I. Lubicz 39

 Danielewski L. 81
 Daniłow K. 25
 Delaveaux L. 39
 Dinekow P. 375
 Dobrowski Józef 16
 Dołęga Chodakowski Zorian 23, 24 25, 26
 Domeyko I. 349-350
 Domiańska Henryka 342, 343
 Droppowa Lubica 360
 Dybowski Benedykt 372
 Dzendzelivskýj J. O. 379
 Džordžević Tihomir 246

 Eniczerow N. G. 326
 Erben Karol Jaromir 24, 361

 Fiał Karol 383
 Fiałow A. 305
 Fischer A. 230
 Flizak Sebastian 406
 Frolec Váchav 376

 Gajek Józef 219
 Galtier Ch. 382
 Ganckaja Olga 376
 Gašparikova Viera 360, 362, 363
 Gamarecki W. H. 39

- Gierodnik G. 302, 304, 307, 311
 Giovanni Gaetano 336
 Gliński A. J. 71
 Gloger Z. 47
 Gładysz Mieczysław 385
 Godin Amelia 361
 Gorki I. G. 11
 Gracianskaja Natalia 376
 Granowski T. N. 31
 Grigorowicz W. I. 24, 25
 Grimm J. i W. 19
 Gröhsł Margit 384
 Grynblat M. J. 137, 143–144
 Guilcher J. M. 382
- Hanka Waclaw 23
 Haupt L. 39, 40
 Heikel A. D. 220
 Heimerl Werner 383
 Herder J. G. 18, 20
 Herrmann Joachim 351
 Hilferding A. 38
 Hnatjuk Wołodymir 359
 Horak Jiři 261
 Horvatkowa Emilia 359
- Ikonomow Wasyl 248
- Jagieła Kazimierz 213–243
 Jahoda Gustaw 96, 105
 Jasnosz Stanisław 351–358
 Jason Heda 383
 Jech Jaromir 360, 362
 Jezierska Renata 333–340
 Jezierski F. S. 13
 Joisten Ch. 382
 Jordan Ivanow 253
 Jordan J. P. 24
 Jucewicz L. A. 39
 Jung Carl Gustaw 263
- Kamarow A. M. 139
 Kamocka Maria 405
 Kapelusz H. 362, 363
 Karadzić Vuk St. 23
 Katranow N. N. 24
 Kawielin K. D. 31
 Kirkor A. H. 39
 Klaproth J. 372
 Klimova Dagmar 378
 Kolberg Oskar 33–94, 111–117, 214
- Kotlar J. 24
 Kołbas Jakub 145
 Kołłataj Hugo 13, 319–323
 Komorovskij Ján 378
 Kondratjewa S. 368
 Konopczanka Antonina 83
 Kopczyńska-Jaworska Bronisława 159–
 176, 387–398
 Kopernicki Izidor 36
 Korniewa A. 307
 Kornilowicz A. 26
 Korzun I. P. 140
 Korytko Emil 24
 Kostkova Anna 359
 Kostrzewski J. 218
 Kotula Franciszek 263–300
 Kozłowski K. 39
 Kowalska-Lewicka Anna 377
 Krasieńska Ewa 385
 Kraszennikow S. 372
 Kraszewski J. I. 73, 75
 Krauss F. S. 38
 Królikowska Elżbieta 405
 Krygar H. 24
 Kuba L. 38
 Kukuljević-Sakcinski I. 24
 Kutrzeba-Pojnarowa Anna 41, 390
- Lafitan Fr. 8
 Latković Vido 261
 Lebediewa N. I. 137
 Ligęza Józef 406
 Limet E. 381
 Linette Bogusław 379–382
 Ljubić S. 24
 Lompa Józef 53
- Łęga W. 237
 Łomonosow M. W. 11
- Maepherston J. 17
 Mader J. 16
 Majkow W. N. 31
 Maksymowicz M. A. 25
 Makulski Krzysztof 390
 Małczanowa L. A. 139
 Małczanowa L. M. 137
 Marcinkowska Halina 342, 347
 Marcinkowski A. 39
 Masłowa G. S. 137
 Maurizio A. 214

- Melzer J. 16
 Michálek Ján 360
 Mickiewicz Adam 123, 125–128
 Miladinow D. 24
 Miller Elżbieta 71–94
 Miller W. 366
 Minkow Cwetan 375
 Mioduchowska Marianna 390
 Moszyński Kazimierz 214, 216, 235, 241,
 242, 261
 Mozejko E. 302
 Mukařovský J. 164
 Murayama Shichirō 372
 Murko Matija 261
 Mušinski Mikulaš 358
- Nadiezdin N. I. 31
 Naruszewicz Adam 13
 Nasz Adolf 387–398, 405
 Naumow E. P. 364–365
 Nechmenin N. 247
 Nedo Paul 361
 Niederle Lubor 209, 247
 Niehorska E. 385
 Nikifarowski M. J. 144
 Nikolski M. M. 139
 Nizio Krystyna 117–129
- Ognjanowa E. 375
 Okazaki Krystyna 372–373
 Opłowicz Janusz 406
 Osinin Dymitr 374
 Ozgowicz Edward 405
- Palacki F. 24
 Paradowska Maria 341–350
 Pauli Ž. 24
 Pilichowska Bogdana 385
 Pitoń Jan 342, 344–346
 Pitрэ Giuseppe 333–340
 Podolák Ján 359, 377
 Pol Wincenty 31
 Połujański A. 39
 Popiel L. 217, 241
 Popowicz R. 24
 Pranda Adam 359
 Primowski Atanas 374
 Prus-Chąciński T. M. 342, 346
 Pszczółkowska-Simiczijew Janina 149–
 158, 319–323
- Puffkowa E. 81
 Purkynie Jan Ewangelista 152
 Putiłow B. 366
- Rakowiecki I. B. 24
 Ramanow E. 144
 Raulin H. 382
 Richl W. H. 22, 31
 Romanska C. 375
 Rudzka Aldona 384–385
 Rylski Neofit 24
- Sabalenko E. R. 145
 Sacharow I. P. 27
 Sasińska-Klas Teresa 368–370
 Schlegel F. 19
 Schneeweis Emil 384
 Seguin Elise 380
 Sekuła Michał 343
 Serżputowski A. K. 144
 Seweryn Tadeusz 388–389
 Sharp Cecil 381
 Siedow W. W. 142, 143
 Siemieński L. 71
 Simiczijew Kole 245–262, 325–332, 363–
 368, 373–376
 Simonides Dorota 95–109, 358–363
 Simwierstow J. 306
 Skrukwa Agata 55–68
 Smirnow J. 366
 Smolerj J. E. 24, 39, 40
 Sniegiriew I. M. 25
 Sobisiak Walerian 370–371, 383–384
 Sobotka P. 38
 Sriezniewski Ismail Iwanowicz 25, 149–
 158
 Stará-Moravcova Miriam 377
 Steininger H. 383
 Steller G. W. 372
 Stojanović M. 24
 Stożek Władysław 406
 Strykowski Marcin 122
 Suboczowa Maria 405
 Surowiecki W. 26
 Suszil F. 24
 Sutter August 384
 Svobodová Vlasta 370
 Szafarzyk J. P. 24, 26
 Szafer Władysław 269
 Szaniawski Klemens 96
 Szapkarew Kuzman 325–332

- Szaulicz Nowica 120
Szpilewski P. 25
Šrehlák Svetozár 360
- Święcki T. 39
- Tarko Medard 33–54, 299, 376–379
Tatiszczew W. N. 11
Tereszczenko A. W. 31
Toch H. 102
Tokariew S. A. 10, 141, 142
Torii R. 372
Tremaud H. 381
Trietiakow P. N. 142, 143
Tułtus T. 307
Tyszkiewicz E. 39
- Urbancová Viera 16, 30
- Verković Stefan 326
Vlachos Theodoros 383
Vlahović Petar 111–117
Vraz S. 24
- Wacław z Oleska (Zaleski) 24
Wakarelski Christo 374
Waligórski Andrzej 385
Weber-Kellermann I. 21
Wenelin J. I. 24
Wieliczka Zygmunt 342, 346
Wieresajew Wikientij 301
Wierzbicki F. 349
Winigradowa L. 367
Wogorow I. 24
Wojnacki W. 349
Wódz Jacek 368
Wójcicki K. W. 24, 71, 72, 87
Wróblewski Tadeusz 41, 376, 399–404
- Zaleski A. I. 138–139
Zejler H. 24
Zelenin D. K. 166
Zienkiewicz R. 25
Zilynskij Orest 378
Zmorski R. 71
Znamierowska-Prüfferowa Maria 390
Żuczkiwicz W. A. 142, 143
Żurowski Tadeusz 390

INDEKS RZECZOWY

- adaptacyjne procesy 369
atlasy etnograficzne 379
- badania terenowe 173
— językoznawcze słowiańskie 26
- ballada ludowa 281, 360
- bajka magiczna 88
- bajki ludowe 35, 40, 46-48, 50, 51, 71-94,
361-363, 374-375
— — białoruskie 368
— — ukraińskie 77
- budownictwo ludowe p. chatą, domy,
spichrze, zabudowa wsi
- budownictwo ludowe 35, 40, 47, 137, 288;
376-377
- byliny 365-366
- chata lasowska 180 181
czarownice 384
- demonologia 35, 40, 383-384
- dialekty ludowe 26
- domy przysłupowe 277
- drukowanie płótna 370
- drzewko życia 384
- etnogeneza Białorusinów 141-144
- etnografia 8, 30-31, 131
— białoruska 135-145
— słowiańska 5-32
— radziecka 131-135
— włoska 385
- epika ludowa 364-368
- epika ludowa bułgarska 374
— — macedońska 325-332
- farbowanie tkanin 371
- folklor dziecięcy 35
— jugosłowiański 111-117
— plebejski 380
- słowny 40, 275, 278, 280-281, 382
— sycylijski 334-335
— ukraiński 51
- folklorystyka rosyjska 11-12
- folklorysty słowiańscy 23-25
- formy współżycia społeczności lokalnej
385
- garncearstwo p. majolika
- garncearstwo 272, 277
- gospodarstwa chłopskie 287
- grafika ludowa 380
- gry i zabawy 35, 40, 45, 381
- hodowla 353
- język Ajuńów 372-373
- kalendarz obrazkowy 385
- kapliczki nadrzewne 382
— słupowe 384
- karczma 40, 56
- kierunek ewolucyjny 385
- kołędy 273, 281, 367
- kołomyjki 47
- komputer w etnografii 383
- kommunikacja 186-187
- kosa 179
- korowaj 311, 313
- kultura materialna Białorusinów 135, 139
— plebejska 380
- kućia 213
- kuźnia 382
- kwestionariusz etnograficzny 13
- legendy 35, 40, 50; 375, 378
- literatura ludowa p. bajka, ballada, by-
liny, epika, folklor, kołędy, kołomyj-
ki, legendy, literatura straganiarska,

- opowiadania, pieśni, pieśniarze, podania, poezja, przysłowia, zagadki
— straganiarska 274
- ludowość 27–29
- ludoznawstwo 6, 20
— łużyckie 15
— polskie 12–14
- magia 47, 95, 108, 163, 169, 282, 288, 359
- majolika rzeszowska 277
- meblarstwo polskie 277
- medycyna 35, 40, 51
- metoda funkcjonalno-strukturalna 161–176
- miedza 377
- mitologia 35, 40, 336
- monografie kołchozów 137
- muzyka ludowa 192, 375
- muzyczne instrumenty 35, 356
- narzędzia do obróbki włókna 377
- narzędzia rolnicze p. kosa, stępa, wozy
- obrzędy ludowe 35, 40, 47, 288, 301–318
— — doroczne 163
— — chrzciniowe 311–312, 315
— — narodzinowe 359
— — pogrzebowe 117, 378
— — weselne 44, 50, 51, 135, 139, 189, 245–260, 310, 359, 374
— — zaduszkowe 316–317
- ogień, sposoby niecenia 359, 377–378
- opowiadania ludowe 35, 44, 45, 47, 49, 87
— — słowackie 360
- pieśni ludowe 17, 23, 35, 40, 44–50, 55–68, 375, 381
— — bułgarskie 373–374
— — buntownicze 60
— — jugosłowiańskie 114
— — miłosne 374
— — mityczne 374
— — niemieckie 19
— — obrzędowe 374
— — odpustowe i jarmarczne 274, 360
— — patriotyczne 60
— — rosyjskie 25
— — rzeszowskie 281, 288
— — weselne 245–262, 374
- pieśni systematyka 89
- pieśniarze, bajarze 378
- plastyka ludowa 283
- podania 35, 40, 45–47, 95–109
— wierzeniowe 96–108
- poezja ludowa 25–26
- pożywienie ludowe p. korowaj, kutia
- pożywienie 35, 47, 181–186, 377, 382
— obrzędowe 190, 213
- prawo 35
- proza ludowa 359–360
- prozy ludowej katalog 378
- przechowywanie ziarna 201–211
- przemiany społeczne wsi 368–370
- przemysł ludowy 273–280
- przesady 95–108
- przędzalnictwo 40
- przysłowia 25, 35, 40, 44–47, 50, 368, 375
- rańtuchy 278
- region etnograficzny 37, 294–295
- regionalizm 293–295
- rolnictwo 353
- slawizm 29
- spichrze ziemne 201–211
- stępy 213–243
- strój ludowy 137, 165–166, 187, 277
- sztuka ludowa p. grafika, plastyka
- sztuka ludowa 357
— sakralna 384
- tańce ludowe 35, 44, 49, 50, 381, 382
- teatr ludowy 172
- tkactwo 137, 356, 371
- tradycje ludowe sycylijskie 336
— — włoskie 334
- ubiór p. strój, rańtuch
- ubiór 35, 40, 45, 47, 356
- uprawa migdałów 382
- wiedza ludowa o glebach 385
- wierzenia 40, 45, 50, 95–108
— białoruskie 140–141
— słowiańskie 357
- wozy 187
- wyrób masła 377
- zabawa ludowa 378
- zabiegi magiczne 282
- zabudowa wsi 45
- zagadki 35, 44, 47, 375
- zagrody wiejskie 288

- zakazy magiczne 359
- zawodzenia żałobne 117
- znachorka 102
- zwyczaje rodzinne p. obrzędy rodzinne
- zwyczaje i obyczaje 288
- zwyczaje doroczne 49, 312–313
  - sobótkowe 44
  - kolędnicze 302
  - weselne 383
  - prawne 64, 377, 383

INDEKS ETNO-GEOGRAFICZNY

Ameryka Płdn.

Araukanie 350
 Brazylia 341-350
 Indianie brazylijscy 348-350
 Parana 342

 Azja 209, 379
 Ajnowie 372-373
 Syberia 11

Europa 17, 201-207
 Austria 383
 Bałkany 364-367, 378
 Baskowie 382
 Besarabia 208
 Białoruś, Białorusini 34, 47, 51, 123-124,
     135-147, 208, 302
 Bułgaria, Bułgarzy 14, 26, 260, 373-376
 Czechy 16, 24, 26, 30, 210, 371
 Cyganie 40-41
 Estonia 304, 310-311, 316
 Finlandia 220
 Francja 208, 380-382
 Grecja 383
 Huculi 50
 Jugosławia 24, 26, 111-117, 210, 359
 Karpaty 377
 Kaukaz 378
 Litwa, Litwini 34, 41, 47, 51-52, 123
 Łotwa 304, 311
 Łużyce 15, 24, 26, 40, 377
 Macedonia 14, 245-262, 325-332, 364-365,
     373-376
 Morawy 24, 163, 165, 210
 Niemcy 18-22, 227
 N.R.F. 99
 Pokucie 46-47
 Rumunia 210
 Rosja 10-12, 24-27, 31, 120

Ruś Czerwona 51
   -- Podkarpacka 163
 Serbia, Serbowie 14, 120, 260, 364-365,
     377
 Serbowie łużyccy 40
 Słowacja 16, 24-26, 30, 163, 359
 Słowiańszczyzna 5-158, 62, 209, 213, 215,
     351-358, 361-368, 376-379
 Sycylia 209, 335
 Tatarzy 47
 Ukraina, Ukraińcy 25, 34, 40, 208, 311,
     359
 Węgry 208
 Wielka Brytania 108
 Włochy 209, 385
 Wołyń 51
 Zakarpacie 50
 Związek Radziecki 117, 131-135, 208, 210,
     301-318, 379
 Żydzi 41

Polska 12-14, 34-53, 208, 210, 213-243,
     377
 Bojkowice 49
 Chełmskie 47
 Kaliskie 46
 Kaszuby 215
 Kieleckie 46
 Krakowskie 44
 Kujawy 44
 Lubelskie 46
 Lemkowie 49
 Łęczyckie 46
 Małopolska 215, 385
 Mazowsze 47
 Podhale 49
 Poznańskie 45
 Przemyskie 50
 Radomskie 46

Rzeszowskie 49, 277-288
Sandomierskie 43
Sanockie-Krośnickie 49
Śląsk 48, 84, 96, 100-107, 151-158, 385
Tarnowskie 49

Tatry 49
Warmia i Mazury 48
Ziemie Zachodnie 106, 107, 125, 213
Żydzi 268

Indeksy opracowała *J. Gerlach-Kłodnicka*

121
BIBLIOTEKA

SPIS ILUSTRACJI

1. Ostatni skrzypek wiejski w Grębowie (Jan Matyka, Grębów, Piasek 93)	193
2. Typy jam na ziarno (tabl. rys.)	202
3. Jama na zboże wyłożona słomą (Słowacja); wg J. Kudrnača	205
4. Model zrekonstruowanej jamy na ziarno z miejscowości Klučov (Czechy); wg J. Kudrnača	205
5. Niektóre typy archeologicznych jam na ziarno odkryte w Europie, zesta- wione przez J. Kudrnača (tabl. rys.)	210
6. Prymitywna stępa kielichowata. Zadobrze, pow. Kozienice. Ze zbiorów Muzeum w Radomiu, nr inw. 662/5127; fot. B. Jankowska, 1969 r.	222
7. Otłukiwanie w stępie kielichowatej stęporem o wydłużonym uchwycie. Siostrzytów, pow. Lublin. Badania PAE, kwest. 6, 1965; fot. G. Kloska, 1965 r.	223
8. Stępa kielichowata z niską podstawą. Zawady, pow. Tomaszów Lubelski. Badania PAE, kwest. 6, 1964; fot. A. Kuczyński, 1964 r.	224
9. Stępa kielichowata z uchem u dołu. Istebna, pow. Cieszyn. Ze zbiorów Muzeum Archeologicznego i Etnograficznego w Łodzi, nr inw. 54/1; fot. K. Wecel	225
10. Stępa kielichowata z uchem u góry. Borki, pow. Zwolen. Ze zbiorów Muzeum w Radomiu, nr inw. 929/5720; fot. B. Jankowska, 1969 r.	225
11. Stępa cylindryczna z dwustronnym stęporem o długim uchwycie. Dzba- nów, pow. Ząbkowice Śląskie. Ze zbiorów Muzeum Etnograficznego we Wrocławiu, nr inw. E-2564; fot. E. Witecki, 1971 r.	227
12. Stępa kielichowata ze stęporem młotowym. Stara Wieś, pow. Oświęcim. Reprod. [z:] J. Czajkowski, <i>Kultura ludowa Starej Wsi w powiecie Oświę- cim w świetle testamentów, inwentarzy i innych aktów prawnych w XIX w.</i> „Rocznik Muzeum Etnograficznego w Krakowie” 1968, nr 3, s. 57, ryc. 27; fot. J. Czajkowski, 1967 r.	227
13. Stępa cylindryczna z jednostronnym stęporem z uchwytem w formie po- przezki. Stubienko, pow. Radymno. Badania PAE, kwest. 6, 1964; fot. M. Kurek, 1964 r.	229
14. Tłuczenie w stępie cylindrycznej jednostronnym stęporem. Bartne, pow. Gorlice. Badania PAE, kwest. 6, 1964; fot. J. Kłodnicka, 1964 r.	229
15. Stępa przysiadkowa z dwustronnym stęporem. Stara Wieś, pow. Oświę- cim. Reprod. [z:] J. Czajkowski, op. cit., s. 56, ryc. 26; fot. J. Czajkowski, 1967 r.	230
16. Stępa kamienna o formie walcowatej. Dybów, pow. Sokółów Podlaski. Badania PAE, kwest. 4, 1961; fot. T. Skarżyński, 1961 r.	231

17. Stępa nożna połączona ze stęporowem. Gaj, pow. Końskie. „Prace i Materiały Muzeum Archeologicznego i Etnograficznego w Łodzi”, Seria Etnograficzna, t. 4, 1960, tabl. V/2; fot. K. Weceł	237
18. Stępa nożna o samorodnej formie. Komorów, pow. Kolbuszowa. Badania PAE, kwest. 6, 1964; fot. J. Pyzik, 1964 r.	238
19. Ciężka stępa nożna. Pracze, pow. Milicz. Ze zbiorów Muzeum Etnograficznego we Wrocławiu, nr inw. E-2053	239
20. Stępa mechaniczna tzw. <i>na wiatraku</i> . Miasteczko Mikstat, pow. Ostrzeszów. Reprod. [z:] L. Popiel, <i>Stępa w Polsce</i> , „Lud” 1936, t. 34, s. 270, ryc. 7	241
21. Franciszek Kotuła	263
22. Franciszek Kotuła w terenie (rys. Jerzy Sienkiewicz)	298
23. Giuseppe Pitroc (1841–1916). Reprodukacja z <i>Enciclopedia italiana</i> , t. XXVII. Roma 1935, s. 443	333
24. Tadeusz Wróblewski	399

SPIS MAP

1. Formy stęp ręcznych i stęporów	221
2. Stępy nożne — jej formy wyjściowe i pochodne	236

ILLUSTRATIONS

1. The last village fiddler at Grębów (Jan Matyka, Grębów, Piasek 93) . . .	193
2. Types of holes for grain (table fig.)	202
3. Hole for grain strewn with straw (Slovakia); acc. to J. Kudrnač	205
4. Model of reconstructed hole for grain from Klučov (Bohemia); acc. to J. Kudrnač	205
5. Some types of archeological holes for grain, discovered in Europe. Compiled by J. Kudrnač (table fig.)	210
6. Primitive cup-yshaped grain crushing mill. Zadobrze, pow. Kozienice. From the collection of the Radom Museum No. 622/5127. Photograph by B. Jankowska in 1969	222
7. Crushing grain in the grain crushing mill with the help of crusher with elongated handle. Siostrzytów, pow. Lublin. Examinations of PAE, kwest. 6, 1965. Photograph by G. Kłoska, 1965	223
8. Cup-shaped grain crushing mill with a low base. Zawady, pow. Tomaszów Lubelski. Examinations of PAE, kwest. 6, 1964. Photograph by A. Kuczyński 1964	224
9. Cup-shaped grain crushing mill with a handle at the bottom. Istebna, pow. Cieszyn. From the collection of the Archeological and Ethnographic Museum in Łódź, exhibit No. 54/I. Photograph by K. Weceł	225
10. Cup-shaped grain crushing mill with a handle at the top. Borki, pow. Zwoleń. From the collection of the Radom Museum, exhibit No. 929/5720. Photograph by B. Jankowska 1969	225
11. Barrel-shaped grain crushing mill with two-sided crusher. Dzbanów, pow. Żąbkowice Śl. From the collection of the Wrocław Ethnographical Museum, exhibit No. E-2564. Photograph by E. Witecki 1971	227
12. Cup-shaped grain crushing mill with hammer crusher. Stara Wieś, pow. Oświęcim. Reproduction from J. Czajkowski, <i>Kultura ludowa Starej Wsi w powiecie Oświęcim w świetle testamentów, inwentarzy i innych aktów prawnych w XIX w.</i> (Folk Culture of Stara Wieś, District of Oświęcim in the Light of Testaments, Stock-Books and Other Legal Act in XIX c.). "Rocznik Muzeum Etnograficznego w Krakowie", No. 3, p. 57, fig. 27. Photograph by J. Czajkowski, 1967	227
13. Barrel-shaped grain crushing mill with one-sided crusher; handle in the shape of cross-beam. Stubienko, pow. Radymno. Examinations of PAE, kwest. 6, 1964. Photograph by M. Kurek, 1964	229
14. Crushing grain in the barrel-shaped grain crushing mill with the help of one-sided crusher. Bartne, pow. Gorlice. Examinations of PAE, kwest. 6, 1964. Photograph by J. Kłodnicka, 1964	229

15. Grain crushing mill with two-sided crusher. Stara Wieś, pow. Oświęcim. Reproduction from J. Czajkowski, op. cit., p. 56, fig. 26. Photograph by J. Czajkowski, 1967	236
16. Cylindrical grain crushing mill made of stone. Dybów, pow. Sokołów Podlaski. Examinations of PAE, kwest. 4, 1961. Photograph by T. Skarzyński, 1961	231
17. Pedal grain crushing mill linked with crusher. Gaj, pow. Końskie. "Prace i Materiały Muzeum Archeologicznego i Etnograficznego w Łodzi" (Works and Materials of the Archeological and Ethnographic Museum in Łódź), Ethnographic Section, 1960, vol. 4, tab. V/2. Photograph by K. Weceł	237
18. Pedal grain crushing mill of natural shape. Komorów, pow. Kolbuszowa. Examinations of PAE, kwest. 6, 1964. Photograph by J. Pyzik, 1964	238
19. Heavy pedal grain crushing mill. Pracze, pow. Milicz. From the collection by Ethnographic Museum in Wrocław, exhibit No. E-2053	239
20. Mechanical grain crushing mill, so-called "on wind-mill". Mikstat, pow. Ostrzeszów. Reproduction from L. Popiel, <i>Stępa w Polsce</i> (Grain Crushing Mill in Poland), „Lud” (Folk) 1936, vol. 34, p. 270, fig. 7	241
21. Franciszek Kotula	263
22. Franciszek Kotula at work (drawn by Jerzy Sienkiewicz)	293
23. Giuseppe Pitré (1841–1916). Reproduction from <i>Enciclopedia italiana</i> , vol. 27, Roma 1935, p. 443	333
24. Tadeusz Wróblewski	399

INDEX OF MAPS

1. Forms of hand grain crushing mills and crushers	221
2. Pedal grain crushing mills — initial forms and derivatives	236

Spis treści

I. NA VII MIĘDZYNARODOWY KONGRES SLAWISTÓW

Józef Burszta, Oświecenie i romantyzm a słowiańska etnografia i folklorystyka	5
Medard Tarko, Regionalne monografie etnograficzne Oskara Kolberga i ich znaczenie dla rozwoju badań słowianoznawczych	33
Agata Skrukwa, Problematyka społeczna w zbiorach pieśni Oskara Kolberga	55
Elżbieta Miller, Bajka ludowa w zbiorach Kolberga (Z problemów warsztatu zbieracza i wydawcy)	71
Dorota Simonides, Współczesne podanie wierzeniowe	95
Petar Vlahović, Jugosłowiańska kultura ludowa i folklor w pracach Oskara Kolberga	111
Krystyna Nizio, Słowiańskie tradycje pogrzebowe a „śpiew” Pani w <i>Liljach</i> A. Mickiewicza	117
Wasilij K. Bandarczyk, Etnografia Białorusi okresu powojennego	131
Janina Pszczółkowska-Simiczijew, Ismail Iwanowicz Sriezniewski o polskości Śląska	149

II. STUDIA, ROZPRAWY, ARTYKUŁY

Bronisława Kopczyńska-Jaworska, Metoda funkcjonalno-strukturalna w badaniach etnograficznych P. G. Bogatyrewa	159
Stanisław Bąk, Zmiany na wsi lasowskiej w ciągu ostatniego półwiecza	177
Janusz Bohdanowicz, Spichrze ziemne	201
Kazimierz Jagieła, Formy stęp w Polsce i ich występowanie	213
Kole Simiczijew, Macedońskie ludowe pieśni weselne	245

III. MATERIAŁY I OMOWIENIA

Franciszek Kotula, Z doświadczeń, prac i przemyśleń regionalisty	263
Aleksander Błachowski, Stosunek do starych zwyczajów i obrzędów ludowych oraz tworzenie nowych w Związku Radzieckim	301
Janina Pszczółkowska-Simiczijew, Hugo Kołłątaj o roli etnografii	319
Kole Simiczijew, Zbieracz i wydawca macedońskich ludowych utworów epickich — Kuzman Szapkarew (1834-1909)	325
Renata Jezierska, Giuseppe Pitré — sycylijski Oskar Kolberg	333
Maria Paradowska, Polonica brazylijskie — Kalendarz „Ludu”	341

IV. RECENZJE, PRZEGLĄDY WYDAWNICTW I CZASOPISM

Joachim Herrmann, Zwischen Hradschin und Vineta. (Frühe Kulture der Westslawen), Leipzig-Jena-Berlin 1971 (<i>Stanisław Jasnosz</i>)	351
Slavistika — Etnografia, Folkloristika. Vyd. Slovenskej Akademie Véd, Bratislava 1970 (<i>Dorota Simonides</i>)	358
Śpiewająca lipka. Bajki Słowian zachodnich. Wyd. VEB „Domowina”, Budziszyn 1972 (<i>Dorota Simonides</i>)	361
Slavjanskij i balkanskij folklor. Izd. „Nauka”, Moskwa 1971 (<i>Kole Simiczijew</i>)	363
Jacek Wódz, Przeobrażenia społeczne wsi Pleszów, włączonej do Nowej Huty, 1949–1969. Ossolineum, Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk 1971 (<i>Teresa Sasińska-Klas</i>)	368
Vlasta Svobodová, O horáckém modrotisku. Wyd. Horackiej Galerii i Muzeum w Nowym Mieście na Morawach. Nové Mesto na Moravě 1972 (<i>Walerian Sobisiak</i>)	370
Shichirō Murayama, Kita-chishima-ainu-go. (Język Ajnów północnokurylskich). Wyd. Yoshikawa-kobunkan 1971 (<i>Krystyna Okazaki</i>)	372
B'lgarsko narodno tvorčestvo, t. I–XIII, Sofija 1961–1965 (<i>Kole Simiczijew</i>)	373
Ethnologia Slavica, t. II: 1970, Bratislava 1971 (<i>Medard Tarko</i>)	376
Arts et Traditions Populaires. Revue trimestrielle de la Société d'Ethnographie française. Année 17, Paris 1969, z. 1–2, 3–4 (<i>Bogusław Linette</i>)	379
Österreichische Zeitschrift für Volkskunde. Nowa Seria, t. 25, ogólnego zbioru t. 74, Wiedeń 1971, z. 3–4 (<i>Walerian Sobisiak</i>)	383
Prace Etnograficzne. „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego”, t. XXI–XXIII, z. 5, Kraków 1971 (<i>Aldona Rudzka</i>)	384

V. KRONIKA

XLVII Walne Zgromadzenie Delegatów PTL i sesja naukowa w Ostrołęce (<i>Medard Tarko</i>)	387
Sprawozdanie Zarządu Głównego PTL z działalności w okresie od 1 lipca 1971 do 31 maja 1972 r. (<i>Adolf Nasz, Bronisława Jaworska</i>)	391

VI. IN MEMORIAM

Tadeusz Wróblewski (1914–1972). Wspomnienie pośmiertne i wykaz publikacji (<i>Stanisław Blaszczyk</i>)	399
Adolf Nasz (<i>Edward Ozgowicz</i>)	405
Maria Kamocka (<i>Elżbieta Królikowska</i>)	405
Józef Ligęza (<i>Maria Suboczowa</i>)	405
Janusz Optolowicz (<i>Krystyna Marczak</i>)	406
Sebastian Flizak (<i>Piotr Kaleciak</i>)	406
Władysław Stożek (<i>Piotr Kaleciak</i>)	406
Indeks osobowy	407
Indeks rzeczowy	411
Indeks etno-geograficzny	414
Spis ilustracji i map	417
Illustrations	419

Contents

I. PROBLEMS OF VII INTERNATIONAL CONGRESS OF SLAVISTS

Józef Burszta, Slavonic Ethnography and Study of Folklore in the Period of Enlightenment and Romanticism	5
Medard Tarko, Regional Ethnographic Monographs of Oskar Kolberg and Their Importance in the Development of Slavistic Research	33
Agata Skrukwa, Social Problems in the Song Collection of Oskar Kolberg	55
Elżbieta Miller, Folk Fable in Kolberg's Collection (the problems of collector and publisher)	71
Dorota Simonides, Modern Superstitious Beliefs	95
Petar Vlahović, Yugoslav Folk Culture and Folklore in the Works of Oskar Kolberg	111
Krystyna Nizio, Slavonic Funeral Traditions and "Song" of Lady in the poem <i>The Lilies</i> by A. Mickiewicz	117
Wasilij Bandarczyk, Ethnography of Byelorussia in the Post-War Period	131
Janina Pszczółkowska-Simiczijew, I. I. Srezniewski About the Polish Character of Silesia	149

II. STUDIES, REVIEWS, ARTICLES

Bronisława Kopczyńska-Jaworska, Functional-Structural Method in Ethnographical Research of P. Bogatyrew	159
Stanisław Bąk, Changes in the Forest Village in the Last Fifty Years	177
Janusz Bohdanowicz, Earth Granaries	201
Kazimierz Jagieła, Forms of Grain Crushing Mills in Poland and Their Occurrence	213
Kole Simiczijew, Macedonian Wedding Folk Songs	245

III. MATERIALS AND PAPERS

Franciszek Kotula, A Regionalist's Work, Experiences and Considerations	263
Aleksander Błachowski, Attitude to Old Folk Traditions and Rites and Birth of New Ones in the Soviet Union	301
Janina Pszczółkowska-Simiczijew, Hugo Kołłątaj's Opinion on the Function of Ethnography	319
Kole Simiczijew, Kuzman Szapkarew (1834-1909) — Collector and Editor of Macedonian Folk Epic Works	327
Renata Jezierska, Giuseppe Pitré the Sicilian Kolberg	333
Maria Paradowska, Brazilian Polonica (the Calendar of "Folk")	341

IV. CRITICISM, REVIEWS OF PUBLICATIONS AND PERIODICALS

Joachim Herrmann, Zwischen Hradschin und Vineta. (Frühe Kulture der Westslawen), Leipzig-Jena-Berlin 1971, (<i>Stanisław Jasnosz</i>)	351
Slavistika — Etnografia, Folkloristika. Vyd. Slovenskej Akademie Véd, Bratislava 1970 (<i>Dorota Simonides</i>)	358
Singing Linden-Tree. Tales of West Slavs. Wyd. VEB "Domowina", Budziszyn 1972 (<i>Dorota Simonides</i>)	361
Slavjanskij i balkanskij folklor. Izd. "Nauka", Moskva 1971 (Kole Simiczijew)	363
Jacek Wódz Social Changes of the Village Pleszew, Annexed to Nowa Huta, 1949-1969. Ossolineum, Wrocław-Warsaw-Cracow-Gdańsk 1971 (<i>Teresa Saśńska-Klas</i>)	368
Vlasta Svobodová. O horáckém modrotisku. Wyd. Horackiej Galerii i Muzeum, Nowe Miasto in Morawy 1972 (<i>Walerian Sobisiak</i>)	370
Shichirō Murayama Kita-chishima-ainu-go. (Language of North Kuril Ainu). Ed. Yoshikawa-kobunkan 1971 (<i>Krystyna Okazaki</i>)	372
B'lgarsko narodno tvorcestwo, vol. I-XIII, Sofija 1961-1965 (<i>Kole Simiczijew</i>)	373
Ethnologia Slavica, vol. II: 1970, Bratislava 1971 (<i>Medard Tarko</i>)	376
Arts et Traditions Populaires. Revue trimestrielle de la Société d'Ethnographie française. Année 17, Paris 1969, fascicles 1-2, 3-4 (<i>Bogusław Linette</i>)	379
Österreichische Zeitschrift für Volkskunde. New Series, vol. 25; vol. 74 of the whole collection, Vienna 1971 fascicles 3-4 (<i>Walerian Sobisiak</i>)	383
Ethnographical Works. "Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego" (Scientific Publications of the Jagiellonian University) vol. 21-23, fascicle 5. Cracow 1971 (<i>Aldona Rudzka</i>)	384

V. CHRONICLE

XLVII General Meeting and Scientific Session of Polish Folkloristic Society in Ostrołęka (<i>Medard Tarko</i>)	387
Account of the activities of Administrative Board of Polish Folkloristic Society for the period since July 1, 1971 till May 31, 1972 (<i>Adolf Nasz, Bronislawa Jaworska</i>)	391

VI. IN MEMORIAM

Tadeusz Wróblewski (1914-1972). Posthumous recollection and index of publications (<i>Stanisław Błaszczyk</i>)	399
Adolf Nasz (<i>Edward Ozgowicz</i>)	405
Maria Kamocka (<i>Elżbieta Królikowska</i>)	405
Józef Ligęza (<i>Maria Suboczowa</i>)	405
Janusz Optołowicz (<i>Krystyna Marczak</i>)	406
Sebastian Flizak (<i>Piotr Kaleciak</i>)	406
Władysław Stożek (<i>Piotr Kaleciak</i>)	406
Index	407
Illustrations	419

„LITERATURA LUDOWA”

Dwumiesięcznik naukowo-literacki

Czasopismo wydawane przez Zarząd Główny Polskiego Towarzystwa
Ludoznawczego

ADRES REDAKCJI: WROCLAW, UL. SZEWSKA 36, TEL. 438-32

„Literatura Ludowa” ukazuje się obecnie w nowej szacie graficznej jako dwumiesięcznik naukowo-literacki.

Zgodnie z nowoczesnym pojmowaniem folkloru, pismo dąży do ogarnięcia różnych zakresów żywej, popularnej twórczości ludowej, podejmując tym samym badania w rejonach zaniedbanych przez humanistykę. Czasopismo ogłasza artykuły i materiały związane z folklorem różnych środowisk zawodowych. Tematyka badawcza obejmuje złożony folklor miasta przekazywany przez tradycję ustną, ale też w formie druków miejskich (ballada uliczna, powieść brukowa, sennik itp.)

Stawiając szczególny nacisk na badania w rejonach zaniedbanych i na badania wokół pytań dnia dzisiejszego: o los tradycji folklorystycznych, o folklorystyczne źródła przemian literatury, o związki między pojęciami folkloru, literatury popularnej, kultury masowej — „Literatura Ludowa” pragnie równocześnie utrzymać szerokie spojrzenie na całość procesu kulturowego od średniowiecza po współczesność.

Cena prenumeraty krajowej: półroczna — zł 24, roczna — zł 48. Instytucje państwowe i społeczne — zakłady pracy, szkoły itp. mogą zamawiać prenumeratę wyłącznie w miejscowych Oddziałach i Delegaturach „Ruch”, w terminie do 25 listopada na rok następny. Prenumeratory indywidualni mogą opłacać prenumeratę w urzędach pocztowych i u listonoszy lub dokonywać wpłat na konto PKO Nr 1-6-100020 Centrala Kolportażu Prasy i Wydawnictw „Ruch”, Warszawa ul. Towarowa 28, w terminie do dnia 10 miesiąca poprzedzającego okres prenumeraty. Prenumeratę ze zleceniem wysyłki za granicę, która jest o 40% droższa, przyjmuje Biuro Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch” Warszawa, ul. Wronia 23, konto PKO Nr 1-6-100024. Egzemplarze numerów zdezaktualizowanych można zamawiać w Zarządzie Głównym PTL Wrocław, ul. Szewska 36, tel. 438-32.

Cena zł 50 —

013

T. 57/1973

WYDAWNICTWA POLSKIEGO TOWARZYSTWA

w latach 1895–1973

LUD (1895–1973)

Tomy I–LVII

PRACE I MATERIAŁY ETNOGRAFICZNE (1934–1973)

Tomy I–XXVII

PRACE ETNOLOGICZNE (1947–1973)

Tomy I–IX

ATLAS POLSKICH STROJÓW LUDOWYCH (1949–1973)

Zeszyty 1–31

część I POMORZE I WARMIA zeszytów: 3
część II WIELKOPOLSKA I KUJAWY zeszytów: 4
      część III ŚLĄSK zeszytów: 5
część IV MAZOWSZE i SIERADZKIE zeszytów: 8
      część V MAŁOPOLSKA zeszytów: 11

ARCHIWUM ETNOGRAFICZNE (1951–1973)

Nr 1–32

BIBLIOTEKA POPULARNONAUKOWA (1958–1973)

Tomy I–VII

LITERATURA LUDOWA (1957–1973)

Roczników 11

ŁÓDZKIE STUDIA ETNOGRAFICZNE (1959–1973)

Tomy I–XV

DZIEŁA WSZYSTKIE OSKARA KOLBERGA (1961–1973)

wyszło: Reedycja — 36 tomów. Edycja — 21 tomów

Zamówienia przyjmuje:
POLSKIE TOWARZYSTWO LUDOZNAWCZE
WROCŁAW, ul. Szewska 36